Claus Rønlev
Slægtsforskning

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

KIRKEHISTORISKE SAMLINGER,

UDGIVNE AF

SELSKABET FOR DANMARKS KIRKEHISTORIE.

FÖRSTE BIND.

KJOBENHAVN.

TRYKT HOS J. D. QVIST, BOG- OG NODETRYKKER.

1849-1852.

Digitaliseret af Claus Rønlev

Herrested Præstehistorie

ved

A. Crone,

Sognepræst til Herrested og Præst til Christi Kapel paa Raunholt.

Forord.

Ved Herrested Præstegaards Brand (8. Octb. 1843) tilintetgjordes samtlige til Kaldet hörende Embedsböger og Breve, et Tab, der med Hensyn til Præstehistorien vel var mindre föleligt, eftersom den gamle Kaldsbog rimeligviis kun har indeholdt den almindelige, kortfattede Series pastoralis. For nu at udfylde den ledige Plads i den nye Kaldsbog, skaffede jeg mig ved venskabelig Bistand Udskrifter af de i de kjöbenhavnske Bibliotheker henliggende utrykte Bidrag til den fyenske Geistligheds Historie. I Begyndelsen var det kun min Agt, deraf at uddrage det Vigtigste for min Kaldsbog; men da mine Samlinger lidt efter lidt voxte, og "Selskabet for Danmarks Kirkehistorie" paa min Forespörgsel erklærede sig villigt til at optage dette mit Arbeide i "Kirkehistoriske Samlinger", sögte jeg at bringe det i en saadan Form, hvori det meest passende kunde fremtræde for dette Tidsskrifts Læsere.

Enhver, der af egen Erfaring veed, hvor sparsomt de Kilder flyde, hvoraf en Præstehistorie maa öses, vil ikke i de efterfölgende Blade söge Oplysninger, som det ligger i Sagens Natur, at jeg ikke har kunnet opspore. Dette gjelder navnlig om Præsternes Virksomhed til Op-

lysnings, Gudsfrygts og Christendoms Fremme i Menigheden, hvorom Lidet eller Intet er kommet til Efterverdenens Kundskab. Jeg har da maattet lade mig nöie med at samle de adspredte personalhistoriske Bidrag, uden at det er lykkedes mig at kunne give et levende Billede af Mændene selv. Et og Andet, der vel ikke, strengt taget, hörer med til en Præstehistorie, har jeg alligevel troet at burde medtage, nemlig hvad jeg har forefundet om Kirken og Kapellet; thi da disse Efterretninger ene hidröre fra utrykte Kilder, hvilke maaskee ellers aldrig ville komme til almindelig Kundskab, ville de formeentlig ikke findes upassende i et Tidsskrift, der har sat sig den Opgave, at meddele hidtil utrykte Aktstykker og Documenter.

Under Udarbeidelsen af denne lille Afhandling ere Haandskrifter og Documenter fra Odense Bispearchiv og Cathedralskoles Bibliothek samt fra Raunholt Archiv med störste Beredvillighed blevne mig udlaante; ligeledes har Hr. Etatsraad Dr. Vedel-Simonsen med sædvanlig Velvillie meddeelt mig flere vigtige Vink og Oplysninger.

I Henviisningerne til Haandskrifterne har jeg brugt fölgende Forkortelser:

B. & N. betyder Blochs og Næraaes Samlinger (paa Universitetsbibliotheket).

P. 1755 — Præsteindberetningerne af 1755 for Fyens Stift (i den Kallske Manuskriptsamling paa det kgl. Bibliothek, Nr. 377, 4to, Tom. I).

M. V. — Biskop Jakob Madsens Visitatsbog (i Odense Bispearchiv).

P. 1690 — Vinding Herreds Præsteindberetninger af 1690 (sammesteds).

V. — Præsternes ved Ordinationen egenhændigt nedskrevne Vitæ (sammesteds).

B. M. betyder Mag. Thomas Broderus Bircherods Manuskript (i Odense Cathedralskoles Bibliothek).

Desuden har jeg gjennemgaaet et Haandskrift fra Slutningen af forrige Aarhundrede, tilhörende Horsens Skoles Bibliothek, hvilket förer Titel af: "Udkastning til en fuldstændig Beskrivelse over Fyens Stift angaaende gamle og nye mærkværdige Ting i Kjöbstæderne og paa Landet; samt Recension paa samtlige Stiftets Præster siden Reformationen, saavidt vides". Dets Betydenhed for Herrested Præstehistorie er imidlertid kun ringe.

För Reformationen.

Herrested By er beliggende i Sognet af samme Navn, Vinding Herred, Svendborg Amt i Fyen. I gamle Documenter kaldes den "Hærrigstath, Hærighstadh, Herigstath, Hergestath" eller „Hærætzstæde"[1]). Tidligst omtales den i Kong Valdemar den Andens Jordebog[2]) (af 1231), hvor den kaldes Hærmæstath og regnes til Gudme Herred. Allerede under Kong Christopher den Förste fik den ved kongelig Benaadning sit eget frie Bonde- eller Landsbybirk, hvilken Rettighed af de fölgende Konger oftere stadfæstedes[3]); men ved et Mageskifte af 30. Marts 1580

[1]) Vedel-Simonsens Formodning om dens Betydenhed i Fyens ældre Historie see hans Rugaard I, 1, 63 f.

[2]) Script. Rer. Dan. VII, 523.

[3]) Molbechs Afhandling i Historisk Tidsskrift, IV, 593 ff. Foruden de heri aftrykte Kongebreve omtaler P. 1755 Pergamentsbreve af 1484, 1530 og 1541, der stadfæste Herrested Birkeret og andre Friheder, hvilke Breve dengang (1755) forefandtes i Raunholt Archiv, men som jeg nu ikke har kunnet oplede.

imellem Kong Frederik den Anden og Fru Vibeke Podebusk, Enke efter Evert Bild til Raunholt, gik Birket over til at blive et adeligt Herregaardsbirk[1]).

1348 omtales Johannes Loker[2], Præst i "Hærigsteth", som i Forening med nogle andre fyenske Præster afgav et Vidnesbyrd i en Forhandling angaaende et Bispevalg i Odense.

Den næste Præst, jeg finder omtalt, er Hr. Peder Diderichsön; men det er ubekjendt, paa hvilken Tid han har levet, da han blot nævnes i B. M. med den Bemærkning: "sees af Breve i Præstegaardens Gjemme, indfört i Provstebogen." Samme Haandskrift omtaler endvidere Hr. Matz Pedersön, som "nævnes i et gammelt Tingsvidne, hvilket hans Efterkommere taget har; men uden nogen Kundskab om ham selv".

1475 nævnes Hr. Anders Hansön i et Tingsvidne, udgivet paa Biskopsting udi St. Albani Kirke i Odense, lydende: at Hr. Anders havde indstævnet for Bispens Official, Mag. Ivar Lauridssen[3]), alle sine Sognemænd i Maare[4]) og klaget, at de vilde formene ham almindelig Skov, Græsgang og almindelig Gribsjord: men for Ret blev fundet, at efterdi Hr. Anders havde fuld Deel i hans Sogn, almindelig Skov, Græsgang og almindelig Gribsjord, da skal han samme nyde, til saalænge den hannem og hans Efterkommere med Rette bliver afvunden (B. & N.).

---

[1]) Hermed stemmer ogsaa overeens en Notits i M. V. (omtrent ved Aar 1590): Birk I i Byen (Herrested) hörer Fru Vibeke tiill. Skifte sig til aff Kong Friderik II.

[2]) Pontoppidans Annal. II, 174. Suhms Historie af Danmark XIII, 814.

[3]) Han kaldes i Suhms Samlinger I, 1, 41: Decret. D. Legum Licent. Canon. Othon.

[4]) en By i Herrested Sogn.

1484 var Hr. Morten Pederssen Præst i Herrested, som et gammelt Pergamentsbrev viser, udgivet paa Herrested Birketing, indeholdende, at Hr. Morten havde udtaget 8 Dannemænd at grandske og forfare Skov, Grund og Frihed, liggende til Herrested Præstegaard; da vidnede de at have skjönnet og forfaret, at Præstegaardens Skov, Grund og Frihed kunde taale flere end 100 Sviin paa hver Side, al Herrested Sognegrund (l. c.).

1486 lod Hr. Hans Hendrichsen, Præst til Herrested, fremlægge et Tingsvidne paa Herrested Birketing, hvormed han beviste lovformeligt, at den Jord, som kaldes Skovballejord, samt Byggestedet, som Oluf Nielssen da beboede i Herrested Sogn, havde ligget uæsket og ukæret i 80 Aar til Præstegaarden; hvilken Jord hæderlige og velbyrdige Mand, gamle Hr. Niels Thuesen[1]), Ridder, havde i sit Testamente givet til Herrested Præstegaard, og hans Hustru efter hans Död siden at have skjödet og afhændet bemeldte Jord paa Herrested Birketing til evindelig Eie for Præstegaarden. I hvad Stand Præstegaardens Skov da har været, sees af et Pergamentsbrev, udgivet paa Birketinget, som Hr. Hans havde begjert 1494, efterat 12 uvillige Mænd havde synet den Egeskov, som ligger til Præstegaarden, samt taxeret, hvormange Sviin der kunde holdes paa Olden; hvilke da kundgjorde, at den Egeskov,

---

[1]) Om denne Mand, hvem jeg iövrigt aldrig har seet omtale uden ved denne Leilighed, har B. M. fölgende Bemærkning: "og har samme Hr. Niels været Præst (?) og Ridder, sees af Breve i Præstegaardens Gjemme, indfört i Provstebogen"; men da denne ikke længer existerer, kan der formodentlig ingen videre Oplysning om ham forventes. P. 1755 siger, at han "ventelig maa have været Eier til det Meste i Sognet og Beboer af den störste Gaard, hvoraf Raunholt siden muligt kan være gjort större og bedre." Hofman (Fundatser V, 422) sætter ham iblandt Raunholts Eiere (1481).

som ligger til Bertel Hjulbyes Gaard i Villumstrup[1]), kunde taale 24 Sviin, og Præstegaardens Skov kunde fede 80 Sviin og mere (l. c. og P. 1755)[2]).

Henimod Reformationstiden omtales[3]) 3 Præster i Herrested: Nicolaus Judhe, Joachim Canuti (capellanus regine, som resignerede) og Cl-ies Petri, hvilken Sidste maa have antaget den lutherske Lære, da han nævnes som den förste Præst i Herrested efter Reformationen.

Efter Reformationen.

1. Hr. Clement Pederssen var Præst i Herrested 1531, hvilket erfares af et Brev, der melder, at Eiler Erichsön til Nakkebölle havde skjödet ham et Kjær i "Lunchendrup", som siden var mageskiftet med noget Andet, liggende ved "Snekken"[4]). Han levede endnu 1539, da ham blev tilskjödet et Stykke Jord af Morten Hanssen i Herrested, og 1541, da Laurids Anderssen i Kragelund[5]) ligeledes tilskjödede ham noget Jord, som ligger næst Norden op til Kirken; nok 1551, da ham ligeledes blev skjödet noget Jord, saameget som en Vogns Gang tæt op

---

[1]) en By i Herrested Sogn.

[2]) Hr. Hans de Herrested (Hr. Hans Hendrichsen, qui præfuit ecclesiæ Herrested annis 1481 & 1491) omtales ogsaa i Suhms Saml. I, 1, 43 iblandt Nomina fratrum defunctorum de convivio alienigenarum discedentium.

[3]) Suhms Saml. II, 2, 33 og 46 (Kong Christian den Andens aabne Breve af 1518 og 1521).

[4]) Tvende af Præstegaardens yderste Marker imod Hellerup til före endnu disse Navne.

[5]) en By i Herrested Sogn.

til Præstegaarden ved den norden og nordost Side (B. & N. og P. 1755).

2. Hr. Claus Juul[1]) blev kaldet omtrent 1561, i hvilket Aar han lod kalde nogle Mænd i Sognet til Vidner og erhvervede da til Vinding Herredsting et lovligt Tingsvidne, som formeldte, at Præsterne i Herrested havde havt deres Qvæg paa Herrested og Maare Grund, Halvdelen det ene og Halvdelen det andet Sted, til Græsgang qvit og frit foruden Græspenge og Græsöl. Man finder desuden, at han har forlangt, at Allerup[2]) By maa söge til Herrested Kirke, som han meente skulde være deres rette Sognekirke, da dog samme By findes i nogle Biskoppers Tid at have sögt til Ellested Kirke, fordi dette Sogn skulde ikke være saa godt til Præstens Underholdning som Herrested (B. & N.). 1571 henlagde Kong Frederik den Anden endeel Kongetiender, hvoriblandt Herrested, til de Syges og Fattiges Ophold i Odense Hospital, hvilket gjentages 1572, da han funderede Odense Latinskole, imod at Skolemester, 4 Hörere og 30 Skoledrenge skulde i Hospitalet have fri Underholdning til Öl og Mad (Hofmans Fund. V, 152 ff. og 60 ff.). Hr. Claus var endnu Præst 1572, da den gamle Provstebog blev gjort, hvori han findes at have underskrevet de gamle Vinding Herreds Præstevedtægter som den Sjette efter Provsten saaledes: *Ego Nicolaus Julius, Dominici gregis, qui est in Herrested, Pastor, proprie manus subscriptione etc.* (P. 1755). Han döde henimod 1579.

---

[1]) P. 1755 gjör 2 Præster af ham: Hr. Niels og Hr. Claus, hvortil formodentlig det latinske Navn Nicolaus har givet Anledning.

[2]) formodentlig Kullerup i Ellested Sogn; thi Ellested var tidligere Annex til Herrested; men da det lagdes til Giislev, annecteredes Ryslinge til Herrested (see nedenfor P. 1690).

3. Hr. Rasmus Pedersen (Bregnemose, 1579—90) er födt i Assens 1537, blev först i en Tid af 12 Aar Kapellan i Ringe hos Hr. Thomas Simonssen[1]) og endelig Præst i Herrested, hvor han giftede sig med sin Formands Enke og döde i Novbr. 1590. Om ham findes i M. V. adskillige Bemærkninger, hvilke jeg ordret vil afskrive, forsaavidt det har været mig muligt at udlægge den höist utydelige Haandskrift[2]): Hr. Rasmus Pedersen döde 90 efter Michaelis, föd i Asnes, var XII Aar Capellane i Reinge hos Hr. Thomes. Marine Othoniensis [hans Hustru], Poul Offuerskers [Overskærers] Söster; haffde ved hendis forrige Hosbund Hr. Claus VI Börn og ved Hr. Rasmus X; aff de förste leffuer 4, aff Hr. Peders. VII Piger, I Dreng. I udi Othense. Anno 1589 *Martii 21 hora 7 matutina* [formodentlig en Angivelse af Tiden, da Bispen paa sin Visitats kom til Herrested[3])]. *Decimantes 50. Anno 52* [Præstens Alder]. En god Bas. Röd under Andsictet. Börnene læste for mig Afftenen og sang *valde pie. Bonus concionator. Proposuit Matth. 11* [skal være Luk. 11, 27]: *Quum hæc diceret, elevans vocem suam mulier dixit: Beatus venter etc. Quatuor nos excitarent ad audiendum verbum Dni. 1, mandatum. 2, salus nostra. 3, nostra imbecillitas. 4, promissiones & poenæ. Diaconus residens 9 Ort.* I Dr. til Nyborg Schole. Hans. Samme Visitatsbog giver os adskillige Oplysninger om Kirkens Ydre og Indre: IJ [1 1/4] Mile fra Nyborg. Kirken tornet, I Spir paa Enden paa Choret, tagt met Bly paa nöre Side uden ved Tornet 8 Alen met Holsten, paa Syndersiden offuer Choret oc Rundelen bag ved met Bly, thet andet Holsten. Tornet met Vingsten. Megen

---

[1]) död 1565 (Pontopp. Atlas VI, 706).

[2]) mine egne Vedtegninger staae i [].

[3]) I Margen staaer ogsaa: Anno 1589 Martii 29 kom did Afften; *pernoctavi ibi.*

huggen Kamp i Choret, Rundelen alt; Tafflen Crucifix, Reffuern [Röverne], smuk; paa Flöyelen de XII Apostler. Funt ved höire[1]) Side neden Choret. Prædikestolen for Choret höit ved Huellingen. VJ Huellinger. I forgylt lidet statelig Magistrans aff Coper. Alle Böger. Ny Stole i Kirken af Fyr, koste alle 90 Dr. Ny Prædikestol[2]) koste $32^1/_3$ Dr. Cleder gode. II Messing Liusestager. Kirkegord neder udi en Dal. Kirken paa et höit Berg. Kirkegordsmuren god. XI Træ. Kirkelade ved Mact.

4. Hr. Rasmus Lauridsen (1591—1646) var 4de Lectie Hörer i Odense og blev derpaa Præst i Herrested og det dertil annecterede Ellested[3]). Giessing[4]) har kortelig fortalt hans Levnetslöb, men er geraadet i Vilderede angaaende hans Levealder, idet han lader ham födes i Sept. 1590 og döe efter 26. April 1690, altsaa i en Alder af 100 Aar; og da han lader ham blive Præst 1610, ansætter han hans Embedstid til 80 Aar. Ifölge et andet Haandskrift, som Provst Næraae meddeelte Giessing, blev Rasmus Lauridsen 99 Aar og 7 Maaneder gammel. Hvis disse Angivelser vare rigtige, vilde Hr. Rasmus unegtelig indtage en, idetmindste med Hensyn til Alderen, udmærket Plads iblandt den danske Geistligheds Jubellærere; men Giessings Beregning stötter sig paa en Misforstaaelse af P. 1690, der under Rubriken *Gravamina* siger saaledes: Ellested

---

[1]) Nu staaer den ved venstre Side; den er af huggen Kampesteen med et Messingfad, hvorpaa er afbildet Mariæ Bebudelse. Har Bispen betegnet dens Plads, seet fra Altret, da stemmer det med dens nuværende Plads.

[2]) med Navnene: N. B. (Niels Bild) og M. W. (Margrethe Urne) samt deres Vaabner. Bemærkningerne om Stolene og Prædikestolen synes senere (ved 1598) tilskrevne.

[3]) Han nævnes i Dr. Hans Michelsens Liigprædiken over Ditlev Holk (1637).

[4]) Jubellærere II, 2, 163 f.

Sogn, som ligger her i Vinding Herred, har tilforn ligget til Herrested Præst, men er nu annecteret til Giislev i Gudme Herred. . . . Ryslinge Sogn blev i dets Sted annecteret til Herrested, hvilket af höilovlig Kong Christian den Fjerde Aar 1643 blev bevilget at separeres fra Herrested og betjenes af egen Præst efter den gamle Præstes Död udi Herrested, med den Benaadning, at de 2 Sogne skulle svare som 1 udi Skatter, saa ofte de bleve paabudne; og Aar 1646 kom derfra; og har ikke været udi forte Ryslinge Sogn siden den Separation uden den ene gamle Præst, som endnu lever. Forte Benaadning nydes ikke. Herrested Præstegaard 26. April 1690. Christen Schjönning. Heraf sammensætter nu Giessing fölgende Historie: Da Ryslinge ifölge hiin kgl. Bestemmelse af 1643 skulde skilles fra Herrested og med Tiden have sin egen Præst, saa blev det maget, at Sönnen (Rasmus Lauridsens Sön), Hr. Rasmus Rasmussen, fik Herrested, og Faderen fik 1646 Ryslinge, hvor han endte sine Dages Maal efter 26. Apr. 1690. Da nu Giessing vil have, at Rasm. Lauridsen skal være bleven 100 Aar gammel, ansætter han uden nogensomhelst Hjemmel hans Födselsaar til 1590, uagtet det ifölge M. V. er aldeles vist, at han blev ordineret til Præst i Herrested 1591. Dernæst er det meget rimeligt, at den Angivelse hos B. & N. er rigtig, ifölge hvilken Hr. Rasmus er död i Sept. 1645; thi saa kan man forklare sig, hvorfor Ryslinge just 1646 blev skilt fra Herrested, idet nemlig begge Kaldene ved dette Dödsfald fik hvert sin nye Præst. Hiint andet Arrangement imellem Fader og Sön har Giessing opfundet, fordi han har forstaaet Indberetningens Ord: "den ene gamle Præst, som endnu lever", om Rasm. Lauridsen; men Ryslinge Præstehistorie (B. & N.) udviser, at han aldrig er kommen som Præst til Ryslinge; derimod blev Hr. Matthæus Reutze, Kapellan i Herfölge og Sæder i

Sjelland, 1646 kaldet til Præst i Ryslinge; og det er följgelig ham, der menes med "den gamle Præst", som har været der fra 1646 og endnu var der 1690. Da bemeldte Hr. Matth. Reutze er födt 1614, kan han vel ogsaa medrette kaldes "gammel" i en Alder af 76 Aar. Det er iövrigt vist, at Rasm. Lauridsen ogsaa maa have opnaaet en meget höi Alder; hans Födselsaar kjende vi ikke; men ansætte vi det efter Rimelighed til henved Aar 1560, maa han være bleven imellem 80 og 90 Aar gammel. Jubellærer var han paa 5te Aar.

I M. V. finder jeg om ham följgende Optegnelser: Ao. 1591 kom Hr. Rasmus Lauritsen did, Hörer i 4 Lectie i Othense. Anno 1591 *fui in templo circa vesperam; pernoctavi ibi*[1]), *pp. [propter] Erasmum Laur. ordinandum.* Ao. 1592 Ap. 25 var denne Clock omstöbt og ophend. I Clock skön i Tornet; den anden stod paa Kirkegorden, var I Styck udaff, meden [men] skader dog inthet. II smaa i Spiret stod der. Tornet flyd paa aff ny, Ao. 1592 Ap. 25 *visitavi Ecclesiam (ibi pernoctans præcedenti nocte) h. 8.* Hr. Rasmus prædiket IJ fjerd. Stunde. Hebr. 13: *Non habemus hic mansuram civitatem. Bene se expedivit.* Der fra 12 til Rolsted. Er 4 Dumme [Dövstumme] i Sognet, gor til Sacrament[2]).

---

[1]) I Margen staaer tilföiet: 1591 Martii 28 ieg laa der om Natten.

[2]) Med en anden Haandskrift er tilföiet: Paa den nordeste Side i Choret er i Muren indsatt en Epitaphium aff Steen, som Niels Bild lod opreise Ao. 1594. Offuen thil sidder Nielsz Bild, F. Margrett med hindis 4 Döttre paa Kne, lig som paa grön Hönder, med deris Aner paa forgyltt och formalett thrintt om kring Stenett. (Dette Epitaphium, som endnu forefindes i Kirken, har ved en senere Reparation mistet sine spraglede Farver og er nu overströget med Graat. Indskriften skal blive meddeelt nedenfor).

Siden nu Hr. Rasmus Lauridsen var en gammel Mand og meer end Jubellærer, er det ikke forunderligt, at han tilsidst maatte holde adskillige Kapellaner. Jeg (det er B. & N., der skriver saaledes) vil ei tale om Hr. Marcus Sture, som sættes af Hegelund *in calend.* indviet 19. Sept. 1610 til Kapellan i Herrested; men da Bircherod ikke har ham, tænker jeg, det maa være et andet Herrested. Men de tilfulde bevidste Kapellaner her paa Stedet i Hr. Rasm. Lauridsens Tid ere:

1) hans Sön, Hr. Laurids Rasmussen Herrested, som ifölge B. M. blev ordineret af Biskop Hans Michelsen 7. October 1631, ætat. 27, senere Præst i Kullerup.

2) Hr. Niels Claussen Juul, ifölge B. M. ordineret Medtjener af samme Biskop 10. Marts 1635, ætat. 27, senere Præst i Örbek.

3) Hr. Anders Christensen Achthon, ifölge B. M. ordineret Medtjener af samme Biskop 6. Mai 1640, ætat. 29, senere Præst til Graabrödre Kirke i Viborg. Hans Söster, Sara, var gift med nysnævnte Hr. Laurids Rasmussen.

Hr. Rasmus Lauridsen var tvende Gange gift. Hans förste Hustru, Maren (Ottesdatter), formodentlig Formandens Enke (M. V), levede endnu 26. Sept. 1598; hans anden Hustru, Johanne Rasmusdatter, levede endnu 26. Sept. 1644 og döde 88 Aar gammel. Börnene[1]) af disse Ægteskaber vare: en Datter (hvem Giessing kalder Maren), gift med Hr. Jörgen Lauridsen, Præst i Söllinge; en Sön, som Bispen 26. Apr. 1628 skrev ham til om, at han vilde sætte ham til Hörer i Nykjöbing; en Anden udentvivl, som var Degn[2]), og som 1631 blev beskyldt for Be-

[1]) Giessing (II, 2, 164 ff.) kjender 1 Sön af förste Ægteskab og 2 Sönner og 2 Döttre af det andet.

[2]) ham har Giessing slet ikke.

drageri, i Henseende til Indkomsterne, af Rectoren i Nyborg, Hr. Jens Jespersen Stampe; og endelig, ifald det ikke er Höreren, Den, der blev Kapellan.

I de fyenske Præsters 1623 til Dr. Oluf Worm afgivne Indberetninger[1]) om fyenske Oldsager findes under Herrested Sogn: Paa Merdu (Maare) Mark er den saakaldte Röverhöi, som tilforn var beboet af Rövere, der bleve forraadte af en Pige, som de toge ind til sig[2]).

Af Vedel-Simonsens Jörgen Brahe (S. 44) erfarer man, at Breve efter Otte Banner[3]) vare hensatte i Herrested Kirke, hvilke bleve registrerede 28. Marts 1627 af Jörgen Brahe og Eiler Qvitzou; saa at Kirken formodentlig har været en af de saakaldte Fjerdingskirker, der brugdes til Brevkamre eller Archiver.

Endelig har jeg fundet optegnet (Hofmans Fund. V, 506) om Hr. Rasmus Lauridsen, at 22. Juli 1637 udstedte han og Provst Jesper Hansen Stampe et skriftligt Vidnesbyrd, ifölge hvilket Sognepræsten i Kullerup og Refsvindinge, Hr. Christen Henningsen, skal paa sin Sotteseng have skjenket 50 Slettedaler til fattige Skolebörn i Nyborg.

5. Hr. Rasmus Rasmussen Herrested (1646—63) en Sön af Hr. Rasm. Lauridsen, er födt i Herre-

---

[1]) Suhms Saml. 1, 1, 75. Herrested Præst kaldes forresten urigtigt Hr. Rasmus Hansön.

[2]) I P. 1755 skrives om slige Oldsager: Her findes og vel paa Markerne, ligesom andre Steder, adskillige Tegn til gamle hedenske Altre og Begravelser; men Ingen veed at sige noget Vist herom. Tvende store Höie ligge paa Maare Mark fast ligeoverfor hinanden, hvoraf den ene kaldes Marhöi (Pontopp. Atl. VI, 697: Marskhöi) og den anden Svennehöi; disse menes at være kaldte efter tvende af de gamle hedenske Afguder, og Byen efter den ene siden at være kaldt Maare.

[3]) til Ringstedgaard, gift med Jytte Bild, en Datter af Niels Bild og Margrethe Urne.

sted Præstegaard 1620, afgik fra Odense Skole til Universitetet med Mag. Henrik Pontoppidans Skudsmaal og blev omsider 1646 kaldet til Præst her ved Menigheden, hvortil han af Biskop Dr. Hans Michelsen blev indviet 4. Novbr. Han döde 1663 og efterlod sig en Enke, der ægtede hans Eftermand i Embedet. (B. & N.)

6. Hr. Jörgen Henrichsen (Rhandrusius, 1663—84) kom for Lyset 1633 i Randers, blev 1663[1]) kaldet til Præst i Herrested og 6.[2]) Marts indviet af Biskop Dr. Laurids Jacobsen. Med sin Formands Enke avlede han en Sön, Hr. Christen Jörgensen, der 1706 blev Præst i Ryslinge, og en Datter, Birte (Birgitte), som blev gift med hans Eftermand. Han döde i April 1684 (l. c.).

7. Hr. Christen Schjönning (1684—1711) lod Gud födes i Jylland i en By, kaldet Handestby, i Glenstrup Sogn, 9. Sept. 1650. Hans Fader var Mourids Pedersen, Kong Frederik den Tredies höilovlig Ihukommelse Hans Majestæts Foged over Mariager Kloster og Herredsfoged over Onsild Herred; hans Moder var Karen Christensdatter, en Datter af Christen Schjönning, Herredsfoged over Aars Herred i Viborg Stift. Hans Fader döde fra ham i hans Barndom (1653), hvorfor hans Morfader tog imod ham og lod ham oplære i 8 Aar. Nu vare Tiderne slette ved Fjendens Grumhed i Landet; Folk og Skoler, som man let kan tænke sig, kun i slet Stand; derfor blev og vor unge Schjönning af bemeldte sin Morfader sat hen til Degnen i Sotterup for videre at oplæres. Imidlertid döde hans Morfader, hvorpaa hans Morbroder, som og hed Christian Schjönning, der nys fra Udenlandsreise som *juris utriusque Doctor* var hjemkommen, antog ham med störste Omhyggelighed og förte ham 1662 med

[1]) P. 1755 tilföier 4. Novbr.

[2]) B. M. har 5. Marts. Er dette nu Aaret 1663, der menes, maa Kaldelsens Datum i forrige Note være urigtigt.

sig til Kjöbenhavn, hvor han læste for ham et Aar; men da hans egne Sager nödte ham til at reise fra Kjöbenhavn, overleverede han ham til sin Söster, Catharina Schjönning, og hendes Mand, Jörgen Justesen, der ogsaa var Herredsfoged, at de ham med deres egne Börn vilde opdrage; som de og gjorde; og forblev han der i 4 Aar. Siden satte han ham til Laurids Brodersen paa Dybvad, hvor han med hans Börn blev oplært i Huset i 3 Aar; og som hans Morbroder da boede i Randers, satte han ham der i den offentlige latinske Skole under daværende Rector Mag. Oluf Örsted. Da han havde været der i 3 Aar, og hans Morbroder fik Befaling af Kongen 1671 at forföie sig til Sjelland, tog han ham med Villie og Venskab med sig derhen og satte ham i Slagelse Skole under Mag. Peder Foss, som da var Rector, hvor han gik i 2 Aar, da han af velbemeldte Mag. Foss blev 1673 sendt til Universitetet og der indskreven af Rector Dr. Jens Bircherod og udvalgte Dr. Vilhelm Worm til sin Privatpræceptor. Da han i 2 Aar havde opholdt sig ved Academiet, underkastede han sig den theologiske Pröve, hvor han erholdt stor Berömmelse (1675). Siden have adskillige Pröver paa hans Lærdom, han offentligt har givet, gjort ham saa bekjendt og berömt, at Dr. Laurids Foss lod ham selv kalde fra Academiet til Örum Slot udi Thy forat undervise Peder Pedersen Bröndstrups Börn, hvilket han dog ikke uden med sin Privatpræceptors Samtykke antog. Dog blev han her ikke uden et halvt Aar, hvorpaa han reiste igjen til Kjöbenhavn for videre at fortsætte sine Studeringer. Men neppe var han kommen her, för han blev antagen af Hr. General-Admiral-Lieutenant Niels Juel, Herre til Thorsing, Eriksholm og Totterupsholm, forat undervise hans Börn, hvor han og kom ved Michaelis 1676 og der blev paa 8de Aar. Hans gode Rygte og anstændige Forhold gjorde ham behagelig for

Enhver, hvilket og bevægede Hr. Etatsraad og Overceremonimester Frederik Gersdorf[1]) at kalde ham 1684 til Sognepræst for denne Menighed, hvortil han af Biskop Dr. Thomas Kingo blev indviet 12. April[2]). Endelig indfandt Dödens Forbud sig ved Svaghed i hans Mave og Hoved, saa han 14. Sept. 1711 maatte gaae tilsengs; og efterat han 24. Sept. ved Hr. Peder Lykkesen i Söllinge havde ladet sig betjene, döde han 18. Novbr. Kl. 4 om Eftermiddagen, da han havde været fremmed 61 Aar, 2 Maaneder og 14 Dage. Hvad hans Huus angik, da giftede han sig 25. Mai 1685 her i Præstegaarden med Formandens Datter, Birte Jörgensdatter; og bleve de i deres Ægteskab af Gud velsignede med 9 Börn, 5 Sönner og 4 Döttre, af hvilke 3 Sönner og en Datter döde för Forældrene. En Sön, Hr. Christen, blev Præst i Sjelland, Niels Juel Schjönning Kjöbmand i Faaborg, Margrethe Elisabeth Sophia gift med Hr. Jens Lucoppidan[3]), Præst i Udby i Sjelland, födt paa Thorsing, Valborg Catharina og Charlotte Amalia (B. & N.)

Det var denne Præst, der 1690 indgav "Allerunderdanigst Underretning om Herrested Præstekalds og Præstegaards nuværende Beskaffenhed efter den allernaadigst anbefalede Methode", hvoraf jeg her vil meddele det Vigtigste:

Nr. 1, Navnene paa Præsterne siden Reformationen. Nr. 2, *Decimantes:* Udi Herrested Sogn ere hele og halve Böndergaarde, som tiende, 52 og en Sædegaard Rafnholt tiendefri. Men Kornegnen er den sletteste i

---

[1]) som fik Raunholt med sin Frue, Elisabeth Sophia Scheel, en Datter af Christen Scheel Jörgensen til Sostrup.

[2]) Hvis hermed, som rimeligt er, menes 12. April 1684, maa formodentlig enten dette Datum være urigtigt, eller ogsaa hans Formand kan ikke være död i April 1684.

[3]) deres Slægt see Giessing II, 2, 174 f.

Landet, og Sæden er mestendeels Havre, som bruges her i Sognet baade til Bröd og Öl. Byg saaes intet af uden det, som gjödes under; og der ere mange Gaardmænd, der ikke saae mere end 4 Skpr. Byg. Præsten nyder $\frac{1}{3}$ af Korntienden, uden af Ærter, Vikker, Hör og Hamp, som han ene nyder. Af Qvægtienden nyder og Præsten $\frac{1}{3}$, saasom af Lam, Kalve, Grise, Gæs, men af Föl og Bier hele Tienden. Nr. 3, Reditus festivales: Offer nyder Præsten paa de 3 store Höitidsdage og ellers (naar det kan falde) til Bryllupper, Barseler og Kirkegang. Nyder ingen Rente til St. Hansdag; nyder ikke heller Julerente. Istedetfor Paaskerente gives af hver Gaardmand en mager Gaas[1]). Præsten gjör 3 Bededages Prædikener for Sæden; derfor giver hver Gaardmand 2 Sk., som kaldes Byrdspenge; af dem nyder Præsten Halvparten, Degnen Fjerdeparten og de Fattige i Sognet Fjerdeparten. Nr. 4, Ædificia: Præstegaarden er fri for Afgift og Landeskyld; men den er af en tung og besværlig Avl, fordi dens Jord falder mestendeels i Skoven iblandt Træer og Buske, som giver ikkun slet Korn; og naar Vædske falder, er meget besværligt at indavle; og er endeel langt fraliggende. (Dernæst opregnes en uendelig Mængde smaa Hutte, Agre, Haver og Maal, spredte rundt omkring, de fleste til en Udsæd af nogle faa Skpr. Byg, Havre og Blandkorn). Præstegaarden er udi den nye Landmaaling[2]) med $\frac{1}{12}$ Forhöielse sat for 12 Tdr. 5 Skpr. 1 Fdk., hvorudi den er höiligen forurettet, idet den er paasat moxen 11 Skpr. Hartkorn, som den har ingen Tillæg for og er den falskeligen tilskreven, nemlig aarlig godt Hö $4\frac{1}{8}$ Læs — 2 Skpr. „ Fdk. „ Alb. 3 ß., Mosefoer $8\frac{9}{16}$ Læs — 3 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb. $\frac{2}{5}$ ß.;

[1]) Denne Gaas er senere tabt ved en Höiesteretsdom.

[2]) Den nu saakaldte gamle Matrikul; efter den nye staaer den for 13 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb., foruden 2 Huse med 3 Skpr. 1 Fdk. 1 Alb.

desforuden er den paasat Villemstruppe-Byes Kohave for $8\frac{1}{2}$ Höveds aarlig Græsning 4 Skpr. 1 Fdk.; tilsammen udi Hartkorn 1 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. $3\frac{2}{5}$ ℔. og derpaa gaaende $\frac{1}{12}$ Forhöielse; hvilken Engbund og Græsning ligger til Villemstruppe By, og udi Landmaalingens Protokol er samme Eng og Græsning ikke anskreven til Præstegaarden, men i Taxten den tilregnet, hvoraf jeg dog har contribueret; og kan med Tingsvidner bevises (om fornödent gjöres), at Præstegaarden aldrig nöd Noget deraf. For Præstegaardens Betaling forrenter jeg til min salig Formands Arvinger 300 Sldlr. Intet Inventarium er til Præstegaarden. Intet Huus er paa Præstegaardens Grund; eiheller er den noget Huus tilliggende enten for Arbeide eller anden Afgift. Ingen Annexgaard. Nr. 5, Beneficia: Ingen Landgilde eller Bona mensalia. Intet Tillæg i nogen Maader. Ingen Legat. Ingen Afgift af Hovedgaarden (Offret undtagen). Har hidindtil nydt fri Ildebrand og Olden (naar den er falden) i Præstegaardens tilliggende Skovparter. Nr. 6, Gravamina: Er fri for Pension. En By her i Herrested Sogn, Kastel kaldet, tiender til Præsten i Örbek af deres ene Mark. (Derpaa fölger den under Rasm. Lauridsen anförte Besværing over Ellested Sogns Adskillelse fra Herrested, hvorved dette Sogns Præst mistede sit bedste Tillæg af Agerjord, Engbund og Skov; fremdeles Besværingen over, at Ryslinge 1646 gik bort fra Herrested). En stor Deel Hö og Græsning nödes jeg aarlig at kjöbe og leie. Nr. 7: Intet hospitium pauperum, ingen schola publica her i Sognet. Nr 8: Ingen documenta publica, Præstens Indkomster vedkommende. Herrested Præstegaard 26. April 1690. Christen Schjönning[1]).

[1]) Det vil muligen interessere at kjende en ved samme Leilighed afgiven "Allerunderdanigst Underretning om Indkomsten til Degnen i Herrested S." (Rubrikerne ere de samme som i Præstens Indberetning). Nr. 1: Degnen Knud Tage. Nr. 2: Decimantes

Inden jeg gaaer videre, vil jeg forsöge at beskrive Herrested Kirkes udvendige og indvendige Udseende ved

---

udi Tallet 52; af hver Gaard gives 2 Skpr. Byg. Huse 22; af hver Huusmand 2 Skpr. Havre. Af Qvægtiende, nemlig Lam, og anden smaa Tiende det Halve af en Tredieddel. Nr. 3: Nyder Offer paa de 3 store Höitider; item noget lidet Offer til Bryllupper, Börnedaab og Barselqvinders Kirkegang. Nyder ingen St. Hans-Rente. Nyder ingen Jule-Rente. Til Paaske-Rente af hver Gaard 1 Bröd og 20 Æg. Nr. 4: Degneboligen er en fri Degnebolig. Degneboligens Jord er: 1 Lille-Mark 2 Stkr. hos hinanden, kaldes Degnetofterne; det ene (naar det gjödes) tager 4 Skpr. Byg, det andet 7 Skpr. Havre. Jord og Grund i alle Marker ved allernaadigst Landmaaling (med $\frac{1}{12}$ Forhöielse) anslaget udi Hartkorn 12 Skpr. 3 Fdk. 1 Alb. Degneboligen er beliggende i Raunholt Birk, Hs. Excell. Gersdorf tilhörende. Ingen Inventarium til Degneboligen. Ingen Huus uden Degneboligens egen Bygning. Ingen Annexhuus. Nr. 5: Ingen Bonum mensale. Efterfölgende 3 Jorder, i gammel Tid mine Formænd för min Tid tillagte af sal. gunstige Patroner paa Raunholt, og siden af deres höiædle og velbaarene Efterkommere ibidem ved Degneboligen for aarlig Kjendelse og Pension deraf til forbenævnte Raunholt hidindtil ere forblevne. (Disse 3 Jorder opregnes). Ingen Legata. Nyder Offer af Patronen til Raunholt paa de 3 store Höitider. Ingen Skov, Olden, Törveskær, Gjerdsel, Stavre eller andet deslige til Degneboligen; men skal kjöbes alt Sligt, som her forbruges. Nr. 6: Enken blev ved Degnekaldet og af mig Underskrevne tagen til Hustru med 4 fattige, smaa uopfödte Börn, som uden nogen Arvs Nydelse efter deres salig Fader her i Degneboligen opholdes og efter fattige Vilkaar fremholdes. Indkomsten af Degnekornet har været fri for Pension. Ingen af ovenbenævnte 52 Decimanter her i Herrested S. er formindsket; men et Annex-Sogn, kaldes Ellested S., nu annecteret Giislev udi Gudme H., har været Annex-S. her til Herrested. Skal kjöbe, hvis Hö som her i Degneboligen forbruges. Skal kjöbe al Langhalmen til Degneboligens Bygnings Vedligeholdelse, som falder meget besværligt. Ingen Græsning til Degneboligen. Af en halv Gaard, Anders Thomesen i More iboer, gives ingen Paaske-Rente. Nr. 7: Ingen Hospital til de Fattige; ingen offentlig Skole. Nr. 8: Ingen offentlige Breve. I ovenbenævnte Herrested S. er en ringe og slet Kornegn; det Meste,

Begyndelsen af 18. Aarhundrede. Etatsraad Fred. Gersdorf döde 1691, og med hans Datter, Charlotte Amalia, fik Geheimeraad Christian Sehested Raunholt, hvilket Ægtepars christelige Forsorg Kirken har at takke for mangfoldige Forskjönnelser. Der opbevares i Raunholt Archiv tvende Prospecter af Herrested Kirke, saaledes som den befandtes 7. November 1701. Det ene Prospect viser os först Kirkens nordre Side, omtrent af samme Udseende som nutildags. Skibets og Chorets Tag er paa denne Side blytakt; men Taarnet er belagt med röde Tagsteen. Kirkevæggen fra den östre Gavl indtil lidt forbi Vaabenhuset er næsten heelt opfört af firkantede tilhugne Kampesteen og har disses naturlige graa Farve, medens derimod den övrige Deel af Skibets Væg og Taarnvæggen er af Muursteen med rödguul Farve. Dernæst seer man Kirkens söndre Side, som overalt har denne sidstnævnte Farve paa Væggen (undtagen Runddelen omkring Altret, der er heelt opfört af Kampesteen); men paa denne Side er kun Altrets og Chorets Tag blytakt; Skibet og Taarnet ere derimod teglhængte. Ved Choret er tilbygt et Gravkapel med Kampesteens Fod og snirklede Gavlprydelser, hvilket ligeledes er teglhængt og malet rödguult. Paa det andet Prospect seer man först et Gjennemsnit af hele Kirkebygningen fra Öst til Vest og dernæst et Grundrids af samme. Vi see Altret med den gamle Altertavle og de store Messing-Alterstager med Voxlys; Choret med Niels Bilds og Margrethe Urnes

---

som saaes, er Havre; avles ikkun grumme Byg, og derfor bekommes eiheller Andet end grumme Degnekorn.

Dette efter allerunderdanigst befalet Maade i allerdybeste Underdanighed og Ydmyghed med egen Haand bekjender

Knud Tage.

Herrested Degnebolig 7. April 1690.

ovenomtalte Epitaphium [1]) paa den nordre Væg og Indgang til Gravkapellet ligeoverfor paa den söndre; i dette Sidstes Gulv er en Lem med Nedgang til en underjordisk Begravelse. En anden Lem (nu tilmuret) nedenfor Choret förte ned i en Begravelse under dette, hvor Raunholts ældste Eieres Liigkister ere hensatte [2]). Midt i Skibets Gang sees atter en Lem (nu tilmuret) med Nedgang til Præsternes Begravelse; og under Taarnet findes det i Landsbykirker saa almindelige ophöiede Pulpitur for Sognets Ungdom. Efter den vedföiede Maalestok er Kirkens hele Længde omtrent 110 Fod, Breden 35 Fod. Geheimeraaden og hans Frue skjenkede Kirken flere kostbare Prydelser, hvilke jeg her under Eet vil anföre uden Hensyn til, om de ere anskaffede i denne Præstes Tid eller senere: Kalk og Disk af forgyldt Sölv, Viinkande og Oblatæske af Sölv, tvende Sölvlysestager, en Alterbog [3]), beslaaet med Sölv (hvorpaa staaer indskrevet: Psalm. 113, 2—3. A° Salᵗᵢˢ Humᵘᵃᵉ MDCCXXV. Aabenb. 14, 6—7; 19, 9), en smuk Altertavle, malet paa Kobber og forestillende den korsfæstede Frelser, omgiven af mange svævende Engle, der holde alleslags Redskaber, der brugtes ved hans Piinsel og Korsfæstelse (Pæl, Stige, Hammer, Landse,

---

[1]) omgivet af 16 Ahnevaabner og med fölgende Indskrift: Anno 1591 den 12. Mai da lod ærlig og velbaarne Mand Niels Bild til Ravnholt, Evert Bilds Sön, med sin kjære Hustru, ærlig og velbaarne Fru Margrethe Urne af Rygaard, Christopher Urnes Datter, gjöre dette Epitaphium, Dem og Deres Börn til en Ihukommelse.

[2]) I Chorsgulvet ligger endnu en Liigsteen over Niels Bild til Rafnholt (död 1540) og Hustru, Berthe Ulfeldt Eggertsdatter (död 15**). Over Chorsdören, som nu er borttagen, stode fölgende Navne: Niels Bild, Fru Berthe Ulfeld. Evert Bild, Fru Viveche Podebusch. Niels Bild, Fru Margrethe Urne (P. 1755).

[3]) En ældre Alterbog, indbunden i rödt Flöiel, med stærkt Sölvbeslag omtales i P. 1755 som skjenket af Frederik Gersdorf og hans Frue.

Lygte, o. s. v.); en Engel bærer Christi Kjortel, en anden en Seddel med Indskrift; Saa Elschte Gud Verden. Joh. 3 v. 16. Under Korset er paa en Halvkugle afbildet Europa med tilgrændsende Dele af Asien og Afrika, hvorpaa Christi Bloddraaber neddryppe. Udenom dette Altermaleri ere anbragte Træzirater med de 4 Evangelisters Symboler og Givernes Vaabenskjolde; og over det Hele sees i en Glorie Navnet יהוה, omgivet af Englehoveder. Under denne Altertavle læses fölgende, af Geheimeraaden selv forfattede latinske Vers:

Sangvine Christe tuo corrupti crimina mundi
Deles et læsi flectitur ira Patris.
Nos nimium sontes fac salvos Magne Redemptor.
Efficit hoc meriti pars modo parva tui.
A⁰ Salᵗᵢˢ humæ MDCCIII.

Endvidere skjenkede han Kirken en Messinglysekrone til 8 Lys, da han kom hjem fra Ambassade i Sverrig, samt Taarnets mindre Klokke[1]) med Indskrift: Velbaarne Hr. Christian Sehestedt og Frue Charlotta Amalia Gersdorph til Ravnholt A⁰ 1705 (P. 1755).

8. Mag. Christopher Nyrop[2]) (1711—14) er födt 29. Marts 1680 i Lödingens Præstegjeld, Saltens Provsti, Trondhjems Stift. Hans Fader, Hr. Hans Nyrop, var Sognepræst paa Stedet; hans Moder hed Benedicta[3]) Storm. Efter en omhyggelig Opdragelse og Underviisning i sit Hjem blev han sat i Bergens Skole, hvis Rector da var Mag. Claus Bleking; og fra denne Skole blev han 1697

---

[1]) Den er senere revnet og omstöbt; den nye mindre Klokke har til Indskrift: Stöbt af J. C. & H. Gamst i Kjöbenhavn 1842. Den store Klokke bærer fölgende Indskrift: MDXIII . in . festo . kanuti . regis . fuit . completum . help . ihesus . oc . iomfru . maria.

[2]) Hans Levnetsbeskrivelse findes i et Universitetsprogram af 1736, hvilket dog ikke indeholder stort Mere om ham end B. & N.

[3]) B. & N.: Berite.

dimitteret til Kjöbenhavns Universitet af den berömmelige Rector, siden Professor, Hr. Sören Lintrup, og indskreven iblandt de academiske Borgeres Tal af Rector Caspar Bartholin. I 3 Aar gjorde han sig klar til theologisk Embedsexamen, hvilken han i Aaret 1700 med Hæder bestod under Dr. H. G. Masius og Dr. H. Bartholin, ligesom han ogsaa aflagde homiletisk Pröve for Dr. Hans Vandal. Derpaa drog han hjem, hvor han forblev til 1705, da Sognepræsten til Eidsfjord i Bergens Stift, Hr. Poul Glad, begjerede ham til sin Medhjelper i Embedet[1]), hvilken Ansættelse han og modtog og dertil af den gamle Biskop Dr. Niels[2]) Randulf blev ordineret. Da nu Hr. Poul Glad 1709 ved Döden var afgaaet, reiste Nyrop til Kjöbenhavn forat söge det ledige Kald, men blev skuffet i sin billige Forventning om at blive hans Eftermand. Imidlertid udbröd Krigen med Sverrig, og han blev da (1710) antagen til Skibspræst paa den kongelige Flaade og sat af Provsten ved Holmens Kirke paa Hr. Admiral Rabens Skib, i hvilken Tjeneste han var baade dette og det fölgende Aar ude. Den 19. December 1711 blev han af Hr. Geheimeraad Chr. Sehested kaldet til Sognepræst i Herrested i Hr. Schjönnings Sted, men forblev her kun i 2 eller paa 3die Aar; thi 1714, samme Aar, i hvilket han og ved Dr. Caspar Bartholin erholdt Magistergraden, blev han kaldet til Sognepræst i Nyborg og valgt af sine Herredsbrödre til Provst i Vinding Herred. Her arbeidede han i 6 Aar, da han 23. Juni 1720 blev allernaadigst kaldet til Biskop over Christiansand Stift

---

[1]) I ovennævnte Program synes Sagen at fremstilles saaledes, at Nyrop blev Kapellan i selve Byen Bergen: "Bergas a. 1705 vocatur, ut illic Symmystæ munere fungeretur".

[2]) B. & N.: Enevold; men denne var Præst i Roskilde og döde allerede 1666. Hans Sön var Niels Randulf, Biskop i Bergen (1665—1711), hvis Levnet findes hos Giessing I, 359 ff.

i Mag. Jens Bircherods Sted, som i Januar ved Döden var afgaaet. Biskop Hr. Christen Worm indviede ham derpaa 7. Juli; og blev samme Dag Biskoppen, Hr. Sören Lintrup, indviet til Biskop over Viborg Stift, der havde læst for ham og dimitteret ham til Academiet. Hvilken rare Hændelse, da den blev Kongen forebragt, svarede Hans Majestæt: "Naar Disciplen er som hans Mester, er han fuldkommen". Dette Embede forestod han, indtil 29. Marts 1733, som just var hans Födselsdag, han omskiftede Tiden med Evigheden. Han i sit Embede indviede 38 Præster, beskikkede 10 Provster og indsatte 2 Rectorer.

Han var tvende Gange gift: 1) med Hr. Poul Glads Datter, som döde i sin förste Barselseng; og 2) med Elisabeth Kirstine Hjort, en Datter af Hr. Hans Hjort, Sognepræst til Steenstrup og Lunde, og en Steddatters Datter af salig Confessionarius Dr. Peder Jespersen[1]). Deres Bryllup stod 20. October 1712; og avlede han med hende 8 Börn, af hvilke 1 Sön og 2 Döttre döde för Faderen. De övrige 5 Börn vare: 1) Peder Jespersen N., Præst for Nordrehougs Præstegjeld i Aggershuus Stift, senere (1763) forflyttet til Eger i samme Stift. 2) Bendix N., Overstadsmaaler i Bergen (död 1762). 3) Charlotte N., gift med Cancelliassessor og Sorenskriver Undal ved Arendal. 4) Bolette N., gift med Capitain Frölich paa Gaarden Langeland ved Kongsvinger. 5) Johanne Catharina N., gift med Capitain Sigismund Selmer i Nordrehougs Præstegjeld (B. & N).

9. Hr. Hans Michelsen Seidelin (1714—41) begyndte Livet 1677. Hans Fader var Michel Seidelin[2]), som först eiede og beboede et Landgods i Fyen, men siden flyttede til Kjöbenhavn, hvor han levede af sine Midler og döde i Pesten 1711. Om Sönnens tidligere

[1]) Slægtregistret findes hos Giessing II, 2, 226 ff.

[2]) l. c. II, 2, 312.

Livsvilkaar finder jeg Intet optegnet; men 1714 blev han kaldet til Sognepræst her i Menigheden og döde pludseligt 1741 i Fogdens Huus efter forrettet Gudstjeneste, inden han kom hjem. Han giftede sig 1732 med Anna Brandt, som overlevede ham uden Börn og döde 1761[1]). Hun

---

[1]) Over disse Præstefolk er en Trætavle ophængt i Herrested Kirke nedenfor Prædikestolen paa den söndre Væg med fölgende Indskrift:

Efter at Siælen som det Dyrebareste var kommen til Gud
er Lægemet som det Ringeste her nedlagt i Stöven
af den i Livet
velærværdige nu i Döden salige Guds Mand
Hr. Hans Michelsen Scidelin
en troefast Siæle Sörgere for denne Herrens Menighed
i 28 Aar beklaget i sin Bortgang af alle Retsindige savnet
af de Trængende og begrædet af sine Venner især da hand
efter en kiærlig Afskeed fra sit eget Huus og vel forrettet
Guds Tieneste i dette Guds Huus og Ravnholts Capel Dom:ca XI
p. Trinitatis 1741 ved en hastig dog sagte og salig Död
samme Dag gik ud af den stridende Kirke paa Jorden
ind i den triumpherende Kirke i Himmelen
i hands Alders 63 Aar
af hans efterladte og höit bedrövede Enke den i Livet
retsindige fromme og gudfrygtige nu i Döden salige
Matrone
Mad. Anne Brandt
som efter 9 Aars kiærlige Ægteskab uden Börn 20 Aars sörgelige
Enke Sæde har ladet dette Ihukommelses og Æres Monument oprette for en elskværdig Mand hos hves afsiælede
Lægeme hun tog sit Lægems Hvile efter at hun ved en salig
Död havde leveret sin Siæl i Guds Haand A° 1761
i hændes Alders 73 Aar.
En from og ærlig Mand er her nedlagt i Muld,
En nidkiær Præst for Gud, en Ven mod Næsten huld.
En ligesindet Sjæl, Hands kjærlig Egte Ven
Her hviler med Ham og er lagt i Stöven hen.
Hæc in memor. et honor. defunct. apposuit
M. Eeg
Pastor Eccles. Söll. et Hell.

stiftede 1. Mai 1759 et Legat paa 100 Rdl., indestaaende i Stambuset Raunholt, hvis aarlige Rente uddeles til Herrested Sogns Fattige udenfor Hospitalet; ligeledes stiftede hun 24. August 1760 et andet Legat af samme Störrelse, hvilket indestaaer i Herrested Præstegaard, og af hvis Rente Epitaphiet over hende og hendes Mand vedligeholdes; Overskuddet tilfalder Sognets Fattige (Schacks Revision af Hofmans Fund. IV, 84).

I Biskop Chr. Ramus's Visitatsprotokol (i Odense Bispearchiv) findes under 23. Januar 1733 bemærket, at Sognepræsten klagede over, at Ungdommen ikke saa flittigt, som den burde, indfandt sig ved Catechisationen, hvilken Feil Menigheden lovede at rette. Ved den næste Visitats (13 Sept. 1737) fandtes Ungdommen vel oplyst, og hörtes imellem Præsten og Menigheden ingen Klagemaal.

Det var i denne Præstes Embedstid, at Frelserens eller Christi Kapel paa Raunholt blev indrettet, indviet[1]) og taget i Brug. Det er opfört 1737 af Geheime-

---

[1]) Den kgl. Bevilling af 25. Oct. 1737 lyder saaledes: Eftersom Os Elskelig Chr. Sehestedt . . . . for Os allerunderdanigst haver ladet andrage, at, formedelst Aarene tiltager, haver han udi afvigte Vinter næsten i 5 Maaneder maattet holde sig hjemme og lade prædike for sig i sit Kammer, saasom der skal være en lang og vanskelig Vei til Kirken, som ligger paa en höi og for alle Vinde exponeret Bakke; desaarsag han haver ladet aptere og indrette et Sted, som et lidet Kapel, der saavidt skal være istandbragt, at intet uden en Christelig Indvielse til saadan hellig Brug staaer tilbage: thi er, efter bemeldte . . . . Sehestedts herom allerunderdanigst gjorte Ansögning og Begjering, hermed Vores allernaadigste Villie og Befaling, at Du denne liden Kirke eller Kapel, der skal kaldes Frelserens eller Christi Kapel, paa . . . . Sehestedts Forlangende, efter Christelig Skik og med de sædvanlige Ceremonier, til Guds Ære og hans Tjenestes Forretning, indvier o. s. v. Til Biskop Chr. Ramus (af Odense Bispearchiv). Indvielsen fandt Sted Allehelgensdag 1737, og Biskoppens ved denne Leilighed holdte Tale findes i Haandskrift i Raunholt Bibliothek. Texten er I Kong.

raad Sehested umiddelbart op til Borggaardens östre Flöi, saa at der fra Værelserne er Indgang i det herskabelige Pulpitur, og rummer henved 60 Personer. Han skjenkede dertil fölgende Prydelser: Kalk, Disk, Kande og Æske (med Inskrift: Till Christi Cappels Alter-Bröd), Alt af fiint Sölv, indvendigt og udvendigt stærkt forgyldt; 2 Sölv-[1]) og 2 Messing-Alterstager, Sölvplader til at sætte paa Stolene paa begge Sider af Gangen til Voxlys paa den store aarlige Höitid, Julefesten, samt paa Nytaars- og Helligtrekongersdag; en Alterbog i rödt Flöiel, stærkt beslaaet med Sölv[2]); et Sölvfad til Daaben[3]), indvendigt forgyldt, samt en herlig Alterdug (P. 1755). I Kapellet forefindes endvidere: en Altertavle, forestillende Christus paa Korset samt Maria og Johannes; omkring Korset staae 7 Söiler og de 7 Korsord; ovenover Korset sees Englene ved Graven, derover en Glorie og nedenfor fölgende latinske Vers:

Verba Dei Septem, totidem testata Columnis,
Constant His ævum, stet Tua fulta Fides.

Fremdeles en smuk Prædikestol, bag hvilken hænge tvende Malerier: den lidende Frelser og hans Moder; et lidet Orgel med Træpiber (nu ubrugeligt); over Dören

---

8, 28–30, hvoraf fölgende Thema er taget: "At den offentlige Gudstjeneste, som i Guds Huus og Guds Börns Forsamling i Aand og Andagt forrettes, grunder sig baade paa Guds Befaling og Forsikkring og er derfor baade Gud behagelig og Menneskene salig".

[1]) Paa Födderne staae fölgende Skriftsprog: Gen. XXXII, 10. Psalm. XLIII, 3. Psalm. XIX, 18. Jer. XV, 16. Joh. V, 14. Joh. III, 19. Luc. VIII, 50. Marc. IX, 24.

[2]) Denne opbevares i Raunholt Bibliothek; Sölvbeslaget, som er anbragt paa den nuværende Alterbog, har til Indskrift: 5 Mos. 4, 2 og 1 Cor. 3, 11.

[3]) En stærkt forgyldt Træengel holdt Fadet; men da den forfaldt, skjenkede Raunholts nuværende Eier, Hr. Kammerherre Sehestedt-Juul, i dens Sted en smuk stöbt Jernfod i Anledning af hans Datters Daab (29. Mai 1845).

en Tavle med Geheimeraadens og hans Frues Vaabner. og paa Altret et Davids Psalter, trykt 1632 paa Fru Eline Marsvin til Elinsborgs Bekostning.

10. Hr. Hans Alexandersen Scheebye (1741—62) er födt i Skeby Præstegaard paa Fyens Slette 1. Januar 1705 i en Familie[1]), der har skjenket Kirken flere Jubellærere. Hans Fader var Hr. Alexander Hansen (död 1741), Præst for Skeby og Otterup Menigheder og Provst i Lunde Herred; hans Moder hed Anna Maria Lauridsdatter (död 1726). Sönnen blev först underviist hjemme af sin Fader og forskjellige Huuslærere, hvorpaa han i sit 16de Aar blev sendt til Odense Gymnasium, fra hvilket han 1722 blev dimitteret til Universitetet; 1724 tog han Exam. philos. og 1725 theol. Attestats under Professorerne Dr. Hans Bartholin og Hans Steenbuch. Den 8. Febr. 1732[2]) fik han af Geheimeraad Sehested Brev paa at blive Faderens Eftermand i Embedet og imidlertid ham tilföiet som Medhjelper, til hvilken Tjeneste han og af Biskoppen, Hr. Christian Ramus, 30. Sept. 1733 blev indviet. Derfra blev han 27. Octb. 1741 forflyttet til Herrested og endelig til Lumby 2. Januar 1762. I Aaret 1763 blev han Provst i Lunde Herred og döde, skröbelig paa Forstand og Sundhed, 7. April 1765 (B. & N. og V.) Hans förste Hustru, Ellen Maria Holst, döde fra ham i sin Alders 36te Aar (26. Aug. 1747), hvorpaa han ægtede Maren Bang Hassel[3]), en Datter af Provst A. Chr. Hassel i Husby.

Det var denne Præst, der 1755 gav den befalede Indberetning om Sognets Mærkværdigheder. I hans Huus

---

[1]) Stamtavlen findes hos Giessing II, 2, 185.

[2]) med kgl. Confirmation af 29. Febr. 1733.

[3]) Börnene af begge Ægteskaber opregnes hos Giessing l. c.

conditionerede (1746—48) Hr. Niels Christian Bendz[1]) (fra 1748 Præst i Rönninge og Rolfsted).

Den 22. Apr. 1760 visiterede Provst Jacob Ramus[2]) Herrested Kirke, hvor Ungdommen fandtes vel oplyst, Kirkens Bygning i god Stand; og hörtes ingen Klage (af Visitatsprotokollen i Odense Bispearchiv).

Geheimeraad Chr. Sehested var allerede död 19 Juli 1740, og 15. Febr. 1759 fulgte hans Hustru ham til det Bedre. Et Par milde og christelige Stiftelser af dette værdige Ægtepar vil jeg endnu omtale. Han byggede og funderede Herrested Skole[3]); hun stiftede Sehesteds Hospital[4]) og et Legat, kaldet Geheimeraad Chr. Sehesteds Legat[5]), paa 200 Rdl.

11. Hr. Frederik Carstensen Friis (1762—1807) er födt 1734 i Astrup Præstegaard i Jylland. Hans Fader, Hr. Carsten Hansen Friis (död 1753), var Præst i Astrup, Rostrup og Storarden samt Provst i Hindsted Herred; hans Moder hed Anna Trap (död 1779). Efterat have nydt privat Underviisning hjemme, kom Sönnen 1750 i Viborg Cathedralskole, hvorfra han 1752 dimitteredes til Universitetet af Rector Mag. Peder Arff. Strax efter hans Dimission gav Generallieutenant Ove Juel til Raunholt og Nislefgaard ham det Juelske Stipendium, hvorpaa han i Marts 1753 tog Exam. philos. og blev kort derefter Baccalaureus. Paa Dr. Holms Anbefaling fik han ikke fulde 2 Aar derpaa Regentsen og Stipendium Masio-Rostgardianum,

---

[1]) Blochs og Næraaes fyenske Geistligheds Historie II, 112.

[2]) i sin Faders, Biskop Chr. Ramus's, Sted.

[3]) Fundatsen af 30. Januar 1736 i Hofmans Fund. V. 552 ff.; slg. Schacks Revision IV, 86 f. Den nuværende Skolebygning er opförd 1804.

[4]) Fundatsen af 15. Jan. 1742 hos Hofman l. c. S. 556 ff.; slg. Schack l. c. S. 80 ff.

[5]) Fundatsen af 15. Mai 1748 hos Hofman l. c. S. 235 ff.

ligesom han ogsaa 1755 paa Dr. Rosenstands Anbefaling erholdt Communitetet. Han hörte, foruden disse tvende Professorer, Bang og Gunnerus og kom 1757 paa Walkendorfs Collegium. I Aug. 1758 tog han theol. Attestats under Holm og Bang og holdt 5 Dage derefter sin Dimisprædiken i Trinitatis Kirke for Holm. Den 2. Marts 1759 blev han af Ove Juel kaldet til Kapellan i Lunde hos Præsten, Hr. Christian Beck, med Löfte om at blive hans Efterfölger i Embedet, og 16. Marts s. A. blev han ordineret af Biskoppen, Hr. Christian Ramus (V). Den 5. Marts 1762 blev han kaldet til Præst i Herrested, hvilket Embede han rögtede i 45 Aar, indtil han ved Döden afgik Fastelavns Söndag (8. Febr.) 1807.

Af Biskop Dr. Tönne Blochs Visitatsbog (i Odense Bispearchiv) har jeg uddraget fölgende Bemærkninger:

Löverdagen 9. Sept. 1786 visiterede Herrested og Raunholt Kapels Menigheder i Herrested Kirke; med Kirken, Menighederne og deres Ungdom vel fornöiet. Sognepræsten, Hr. F. C. Friis, prædikede ypperligen over Mich. 6, 8. Degnen og Skoleholderen catechiserede nogenledes. Der var ingen Klage.

Tirsdagen 7. Apr. 1789 visiterede 2den Gang Herrested og Raunholt Menigheder i Raunholt Kapel; med Kapellet, Menighederne og deres Ungdom meget vel fornöiet. Sognepræsten catechiserede meget vel; Degnen og Skoleholderen (tillige Kapel-Organist) catechiserede ganske skikkeligen. Jeg talede over 2 Tim. 3, 15. Ungdommen til Herrested belöb 242; til Raunholt 32 = 274. Der var ingen Klage.

Pintsedag 27. Mai 1792 visiterede 3die Gang Herrested og Christi Kapels Menigheder i Herrested Kirke; med Kirken, Menighederne og deres Ungdom vel fornöiet. Sognepræsten prædikede opbyggeligen og vel. Sognedegnen og Skoleholderen catechiserede nogenledes. Herrested

Sogns voxne Ungdom beløb 122; Kapellets 30 = 152. Skoleungdommen 96 Börn; ialt 248 Personer. Der var ingen Klage. Præstegaarden holdes i Stand.

Dom. Exaudi d. 17. Mai 1795 visiterede 4de Gang Herrested og Raunholt Kapels Menigheder i Herrested Kirke; med den reparerede Kirke, Menighederne og deres Ungdom saare vel fornöiet. Sognepræsten prædikede over Dagens Evangelio fortræffeligt. Sognedegnen og Skoleholderen catechiserede begge maadeligen. Den confirmerede Ungdom beløb af begge Kjön i Herrested Sogn 140; i Christi Kapels Menighed 32 = 172. Skoleungdommen ialt 95 = 267. Der var ingen Klage. Præstegaarden i Stand.

Tirsdagen 24. Apr. 1798 visiterede 5te Gang Herrested og Raunholt Menigheder i Herrested Kirke; med Kirken, Menighederne og deres Ungdom overmaade vel fornöiet. Sognepræsten catechiserede meget vel; Sognedegnen ikke ilde; Skoleholderen kun maadeligen. Den confirmerede Ungdom af begge Kjön beløb 144; Skoleungdommen 99; ialt 243. Der var Intet at klage. Præstegaarden i Stand.

Dom. Jubilate d. 26. Apr. 1801 visiterede 6te Gang i Herrested Kirke; med Menigheden og dens Ungdom overmaade vel fornöiet. Sognepræsten prædikede, som sædvanligt, til megen Opbyggelse over Dagens Evangelio. Sognedegnen og Skoleholderen catechiserede begge nogenledes. Den confirmerede Ungdom af begge Kjön beløb 135; Skoleungdommen 103; ialt 238. Der var ingen Klage. Præstegaarden holdes godt i Stand.

Denne Præst var gift med Inger Ellen Bolette Kasbjerg (död 21. Sept. 1815, 77 Aar gammel); deres Börn vare: 1, Sophie Hedevig, gift med Pastor Assens til Aarslev og Tilst. 2, Anna Trap, gift med Pastor Hviid til Aarslev, Hörning og Lihme. 3, Grethe, död ugift. 4, Villadine Carstine, död ugift. 5, Christian Frederik Ludvig

(see nedeufor). 6, Carsten, Justitsraad og Assessor i Viborg, gift med Frederikke Höst. 7, Christiane, gift med Kjöbmand Akkermann i Aalborg; foruden flere Sönner, der döde i deres spæde Alder.

I sine sidste Leveaar holdt han Kapellaner: först (1802—4) Hr. Christian Frederik Ludvig Friis, hans Sön og Efterfölger i Embedet; dernæst Hr. Andreas Engberg, födt 1 Aug. 1777 i Skamby, ordineret 26 Sept. 1804, siden Præst i Svanninge (död 1820).

I Aaret 1770 lod Generallieutenant Ove Juels (död 1766) Enke, Sophie Hedevig Grevinde Frys (död 1777), indrette ved Kirken en Begravelse[1]) med Jerndöre for, med malede og forgyldte Vaabner; ligesom hun ogsaa lod Kirken istandsætte og bekostede en lukt Stol paa Gulvet og et Uhrværk i Taarnet (den danske Atlas VI, 696). Af Biskop Blochs Bemærkning paa hans 4de Visitats (1795) erfares, at Kirken ogsaa paa denne Tid maa have faaet en Reparation.

12. Hr. Christian Frederik Ludvig Friis (1807—25) er födt i Herrested 14. Aug. 1773. Hans Fader var ovennævnte Hr. Frederik Carstensen Friis. Efterat have nydt Underviisning hjemme, kom han 1784 i Odense Cathedralskoles 3die Klasse og blev 1791 dimitteret til Universitetet (laud.) Det fölgende Aar tog han Exam. philos. (laud.) og 16. Juli 1801 theol. Attestats (haud. illaud.) Efter aflagt homiletisk-catechetisk Pröve blev

[1]) en Hovedreparation af den ældre, ved hvilken Leilighed de tidligere deri hensatte Liigkister bleve flyttede ned i den derunder værende Kjelder. Ved samme Leilighed er formodentlig Chorsdören bleven borttagen. Ligesom Kirken ingenlunde vandt i Symmetri ved denne Begravelses Indretning, saaledes medförte den herskabelige Stols Opförelse en anden Ulempe, idet et Vindue imod Nord blev tilmuret, hvorved Choret, der ved Niels Bilds Epitaphiums Opsættelse havde mistet et Vindue paa samme Side, nu blev berövet al Lysning fra Nord.

han 30. Juli 1802 kaldet til sin Faders Kapellan og ordineret 27. August s. A. af Biskop Dr. T. Bloch (V.). 1804 blev han kaldet til Sognepræst for Torup og Qvols Menigheder i Viborg Stift, hvorfra han 20. Marts 1807 ved Faderens Död blev forflyttet her til Menigheden, hvor han virkede som en nidkjær Sjælehyrde, indtil han afgik ved Döden 12. Februar 1825. Han var gift med Henriette Christiane Georgine Richter, en Datter af Kammerraad Richter til Örslevkloster i Viborg Stift, födt 22 Marts 1787. Deres Börn ere: 1) Elisabeth Bolette, födt 22. Sept. 1805, gift med Hans Landemark til Frausinggaard i Aarhuus Stift, död 17. Januar 1847. 2) Sophie Hedevig, födt 26. Aug. 1806, gift med Hr. Johan Georg Tilemann, Sognepræst til Knebel og Roelse i Aarhuus Stift. 3) Frederik, födt 2. Juni 1810, Kjöbmand i Skive, gift med Adelaide Frederikke Klochov. 4) Matthias Peter, födt 4. Aug. 1813, practiserende Læge i Nykjöbing i Sjelland.

13. Hr. Frederik Siegfried Selmer (1825—49) er födt i Söllested i Fyen 4. Juli 1787. Hans Fader, Matthias Selmer[1]), var Præst sammesteds (fra 1791 i Gamtofte, död 1808); hans Moder hed Barbara Kirstine Plesner (död 1826). Han blev underviist hjemme indtil 1804, da han blev sat i Nyborg Skole, hvorfra han 1805 blev dimitteret til Universitetet (laud.), tog 1806 Exam. philos. (laud.) og vendte derpaa formedelst Faderens Sygdom hjem, hvor han forblev i 3 Aar. Efter Faderens Död kom han atter til Kjöbenhavn og tog 22. Juli 1812 theol. Attestats (laud.) 1816 aflagde han den homiletisk-catechetiske Pröve (laud.) og informerede og privatiserede derpaa en Tidlang i Jylland og Fyen, indtil han 23. April 1823 blev kaldet til Sognepræst for Lunde Menighed i Fyen,

[1]) Blochs og Næraaes fyenske Geistligheds Historie II, 326.

til hvilket Embede han ved Landemodet (25. Juni) blev indviet af Biskop Dr. Frederik Plum (V.). Den 4. Mai 1825 blev han forflyttet her til Menigheden, blev 22. Aug. 1837 Provst i Vinding og Gudme Herreder, 26. Marts 1842 Medlem af Amtsraadet for Svendborg Amt og döde 27. Marts 1849 efterat have virket til Velsignelse her i Menigheden i henved 24 Aar. Han blev gift (23. Juli 1823) med Petrine Muhle (födt 4. Mai 1795, död 7. Aug. 1845), en Datter af Chr. Muhle, Forpagter paa Erholm, og Gjertrud Viinholt, og havde med hende följende Börn: 1) Gjertrud Elisabeth Frederikke, födt 23. Juni 1824. 2) Matthias Christian, födt 31. Januar 1826. 3) Augusta Kirstine, födt 18. Decb. 1827. 4) Christiane Amalia, födt 9. Oct. 1829. 5) Carl Adolph, födt 12. Apr. 1831, död 5. Marts 1849; og 6) Christian Georg Anton, födt 10. Aug. 1833.

I hans Embedstid afbrændte (Natten til 8. Oct. 1843) Herrested Præstegaard og Degnebolig; hiin laae tæt Vesten for Kirken; men den nye Præstegaard opförtes lidt udenfor Byen imod Öst. Ved denne Ildsvaade smeltede Kirkens 2 Sölvlysestager, Kalk og Disk; de tvende sidstnævnte hellige Kar anskaffede Kirkepatronen strax igjen; af det i Gruset fundne Sölv lod han forfærdige et smukt lidet Berettetöi.